

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 01
Rotel 0110

PROTOKOLL
2020-11-10
Föredragning i
Stockholm

Aktbilaga 15
Mål nr B 11117-20

Sid 1 (4)

RÄTTEN

Hovrättsråden Annika Åkerlind och Lena Blixt, referent, samt tf. hovrättsassessorn
Kajsa Wållgren

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Hovrättsfiskalen Benjamin Bergström

PARTER

Klagande och motparter (tilltalade)

1. Christer Andersson, 19710310-5099
Vrakovägen 7
471 31 Skärhamn

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Jonas Nilsson
Foyen Advokatfirma KB
Stora Nygatan 33
411 08 Göteborg

2. Thomas Andersson, 19660122-5052
Strandvägen 7
471 31 Skärhamn

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Linn Augustson
Advokatbyrå Gilborne AB
Drottninggatan 38
411 07 Göteborg

Klagande och motpart (åklagare)

Överåklagare Katarina Tidén
Ekobrottsmyndigheten
Överåklagarens kansli

SAKEN

Grovt insiderbrott; nu fråga om undanröjande och återförvisning

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Stockholms tingsrätts dom 2020-09-23 i mål B 3119-19

Dok.Id 1647280

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 670 10

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

Åklagaren har yrkat att hovrätten ska undanröja tingsrättens dom och återförvisa målet till tingsrätten. Som skäl för det har åklagaren sammanfattningsvis anfört följande. Tingsrätten har dömt Christer Andersson och Thomas Andersson för grovt insiderbrott. De båda tilltalade är bröder och därmed närstående till varandra. I tingsrätten har som bevisning åberopats sms-konversationer mellan Christer Andersson och Thomas Andersson som kan omfattas av det användarförbud som följer av reglerna om beslagsförbud i 27 kap. 2 § rättegångsbalken. Det har inte framkommit att det har funnit något medgivande från de tilltalade att använda informationen och frågan om åklagarens rätt att använda bevisning i form av information mellan närstående synes inte ha berörts i tingsrätten. Dessa brister kan ha påverkat möjligheterna för tingsrätten att bevisvärdera de nu aktuella meddelandena, vilka har haft stor betydelse för utgången i målet. Det finns skäl för hovrätten att pröva om bristen innebär en sådan kränkning av rätten till en rättvis rättegång att tingsrättens dom bör undanröjas på grund av rättegångsfel eller att målet bör återförvisas till tingsrätten med hänsyn till instansordningen.

Även Christer Andersson och Thomas Andersson har, i huvudsak på de av åklagaren anförda skälen, yrkat att hovrätten ska undanröja tingsrättens dom och återförvisa målet till tingsrätten för förnyad prövning.

Efter föredragning fattar hovrätten följande

BESLUT (att meddelas 2020-11-30)

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom, utom såvitt avser ersättning till de offentliga försvararna, och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

Skälen för beslutet

Om det i tingsrätten har förekommit ett annat fel i rättegången än ett sådant som avses i 51 kap. 26 eller 27 § rättegångsbalken får hovrätten undanröja tingsrättens dom. Undanröjande får dock endast ske om felet kan antas ha inverkat på målets utgång och inte utan väsentlig olägenhet kan avhjälpas i hovrätten (51 kap. 28 § rättegångsbalken). Vid bedömningen av om en dom ska undanröjas ska utöver rättegångsbalkens regler

rätten till en rättvis rättegång enligt Europakonventionen beaktas. Därutöver finns en möjlighet för hovrätten att – med hänsyn till hovrättens allmänna skyldighet att tillse att mål blir handlagda på ett lämpligt sätt – undanröja en tingsrätts dom trots att inget rättegångsfel har begåtts vid tingsrätten (se NJA II 1943 s. 654 och 677).

Ett skriftligt meddelande mellan en misstänkt och en närstående får, enligt 27 kap. 2 § andra stycket rättegångsbalken, endast tas i beslag i vissa särskilt angivna undantagsfall som inte är aktuella i målet. Även elektroniska meddelanden omfattas av bestämmelsens tillämpningsområde (se NJA 2015 s. 631).

Christer Andersson och Thomas Andersson är närstående i förhållande till varandra. De har anfört att de i målet aktuella meddelandena (som återfinns i förundersökningsprotokollet, tingsrättens aktbilaga 65, på s. 405 och 415–429) har skickats mellan dem. Hovrätten gör bedömningen att meddelandena är sådana att de omfattas av det nämnda beslagsförbudet i rättegångsbalken.

Meddelanden som omfattas av beslagsförbudet ska inte läsas, skrivas ut, eller på annat sätt användas i en förundersökning eller rättegång (se Justitieombudsmannens beslut den 20 januari 2020, dnr 1447-2018). De aktuella meddelandena synes ha hanterats i strid med beslagsförbudet. Den fråga som hovrätten har att ta ställning till är vilken betydelse det har att meddelandena trots detta har åberopats som bevis i målet och lagts till grund för tingsrättens fällande dom.

Principerna om fri bevisföring och fri bevisvärdering kommer till uttryck i 35 kap. 1 § rättegångsbalken. Principen om fri bevisföring innebär att i princip alla bevismedel får åberopas i domstol. Det förhållandet att ett bevis upptagits i strid med en rättsregel utesluter inte att det får läggas fram i en rättegång och tillerkännas ett högt bevisvärde (se Fitger m.fl., Rättegångsbalken m.m., kommentaren till 35 kap. 1 § rättegångsbalken, Juno). Hovrätten gör mot denna bakgrund bedömningen att det i tingsrätten inte har förekommit ett sådant rättegångsfel som avses i 51 kap. 28 § rättegångsbalken.

Europadomstolen har i ett avgörande den 12 maj 2000, Khan mot Förenade Konungariket, ansett att en hemlig ljudinspelning som upptagits utan stöd i lag har stått i strid med artikel 8 i Europakonventionen. Domstolen ansåg dock att det förhållandet att inspelningen åberopats som bevisning i ett brottmål inte innebär att rätten till en rättvis rättegång enligt artikel 6 i konventionen hade åsidosatts trots att inspelningen i praktiken var den enda bevisningen som förelåg; detta bl.a. med hänsyn till att den tilltalade hade haft möjlighet att försvara sig under rättegången och angripa bevisningen.

Christer Andersson och Thomas Andersson har haft möjlighet att bemöta den bevisning som lagts fram under huvudförhandlingen i tingsrätten och ifrågasätta värdet av denna. Hovrätten anser därför att deras rätt till en rättvis rättegång enligt Europakonventionen inte kan anses ha åsidosatts.

Det har dock framkommit att frågan huruvida bevisningen hanterats i strid med beslagsförbudet inte har uppmärksamrats vid tingsrättens handläggning av målet. Det förhållandet att bevisningen har kommit fram på nu aktuellt sätt kan ha betydelse för bedömningen av bevisvärdet. Det är inte lämpligt att hovrätten som första instans gör denna bedömning. Med hänsyn till hovrättens allmänna skyldighet att tillse att ett mål blir handlagt på ett lämpligt sätt finns anledning att undanröja tingsrättens dom – utom såvitt avser beslutad ersättning till försvararna – och återförvisa målet till tingsrätten.

Beslutet får inte överklagas.

Det ankommer på tingsrätten att pröva frågan om eventuell återbetalningsskyldighet till staten för kostnader för försvarare.

Benjamin Bergström
Protokollet uppvisat/